

Predmet C-707/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

23. rujna 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

2. rujna 2019.

Tužitelj:

K.S.

Tuženik:

A.B.

RJEŠENJE

Łódź, 2. rujna 2019.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy (Općinski sud za Łódź-Śródmieście u Łódzu, XIII. trgovački odjel, Poljska) u sastavu:

Predsjednik [omissis]

nakon što je razmotrio [omissis]

na sjednici iza zatvorenih vrata

predmet povodom tužbe **K.S.-a**

protiv **A.B.**

o prethodnom pitanju:

odlučio je:

1. na temelju članka 267. točke (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije od 25. ožujka 1957. [omissis] uputiti Sudu Europske unije sljedeće prethodno pitanje:
 - (a) treba li članak 3. Direktive [omissis] 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (SL 2009., L 263, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 7., str. 114.) tumačiti na način da u okviru „svih odgovarajućih mjera” svaka država članica treba osigurati da osiguravajuće društvo u okviru osiguranja od građanskopravne odgovornosti pokrije ukupan opseg štete, uključujući i posljedice štetnog događaja u obliku potrebe vuče žrtvina vozila u matičnu zemlju i troškove potrebnog parkiranja vozila;
 - (b) [u] slučaju potvrdnog odgovora na navedeno pitanje – može li se ta odgovornost na bilo koji način ograničiti zakonodavstvom država članica?
2. prekinuti postupak u oba predmeta na temelju članka 177. stavka 1. točke 3¹. Kodeksa postępowania cywilnego (Zakonik o građanskom postupku) [orig. str. 2.]

**PRETHODNO PITANJE OD 2. RUJNA 2019. UPUĆENO SUDU
EUROPSKE UNIJE**

**Opseg obveze uređenja osiguranja od građanskopravne odgovornosti u
pogledu upotrebe motornih vozila na temelju Direktive [omissis] 2009/103/EZ
Europskog parlamenta i Vijeća [omissis]**

[omissis]

[omissis]

[omissis] [orig. str. 3.]

II. Prikaz predmeta spora i tijeka postupka

II.1. Tužitelj K.S. podnio je 23. siječnja 2017. Sądu Rejonowom dla Łodzi-Śródmieścia (Općinski sud za Łódź-Śródmieście, Poljska) [omissis] tužbu protiv A.B.-a [za] plaćanje iznosa od 14 413,78 poljskih zlota na ime povrata troškova vuče oštećenog vozila marke V. uvećanog za zakonske zatezne kamate od 17. travnja 2015., iznosa od 14 113,78 poljskih zlota na ime povrata [troškova] vuče oštećenog vozila – poluprikolice uvećanog za zakonske zatezne kamate od 17. travnja 2015. te iznosa od 6020,00 poljskih zlota na ime povrata troškova parkiranja za oštećena vozila uključujući

zakonske zatezne kamate od 18. svibnja 2016. U obrazloženju tužbe navodi se da se 30. listopada 2014. u mjestu K. (Latvija) dogodila nezgoda u kojoj je oštećeno vozilo marke V. s poluprikolicom. Ta su vozila bila **[orig. str. 4.]** vlasništvo tužitelja te su registrirana u Poljskoj. Osiguravatelj počinitelja štete u pogledu građanskopravne odgovornosti bio je tuženik A.B. Vozila su zbog nezgode bila tako oštećena da ih se nije moglo vratiti u žrtvino sjedište.

Stoga je tužitelj platio troškove parkiranja oštećenih vozila u iznosu od 6020,00 poljskih zlota i troškove prijevoza vozila iz Latvije u Poljsku **[omissis]** u ukupnom iznosu od 32 860,00 poljskih zlota (16 600,00 poljskih zlota neto za vozilo marke V. i 16 260,00 poljskih zlota neto za poluprikolicu). Tuženik je preuzeo odgovornost za nezgodu od 30. listopada 2014., ali platio je naknadu štete samo u iznosu od 2246,22 poljskih zlota na ime povrata troškova vuče vozila marke V.; u iznosu od 2246,22 poljskih zlota na ime povrata troškova vuče poluprikolice i odbio platiti iznos od 6020,00 poljskih zlota na ime povrata troškova parkiranja vozila.

II.2. U odgovoru na tužbu tuženik A.B. zahtijevao je da se tužba odbije u cijelosti. U obrazloženju tužbe naveo je da, u skladu s latvijskim pravom koje se primjenjuje na odgovornost osiguravatelja, mora vratiti samo troškove vuče na području Republike Latvije, a troškove parkiranja samo ako su oni povezani s kaznenim ili drugim postupkom.

III. Sadržaj pravnih odredbi relevantnih za predmet

III.1. Pravo Europske unije:

Direktiva **[omissis] 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti **[omissis]****

[uvodna izjava] 2. Osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila (obvezno osiguranje motornih vozila) posebno je važno za europske državljane, kako za ugovaratelje osiguranja tako i za žrtve nezgoda. Ono također ima veliki značaj za društva za osiguranje budući da čini znatan dio poslova neživotnog **[orig. str. 5.]** osiguranja u Zajednici. Obvezno osiguranje motornih vozila također utječe na slobodno kretanje ljudi i vozila. Stoga bi ključni cilj djelovanja Zajednice u području financijskih usluga trebao biti jačanje i konsolidacija unutarnjeg tržišta u području obveznog osiguranja motornih vozila.

[uvodna izjava] 3. Svaka država članica mora poduzeti sve prikladne mjere kako bi osigurala da je građanskopravna odgovornost u pogledu upotrebe vozila koja se uobičajeno nalaze na njezinu području pokrivena osiguranjem. Opseg pokrivenosti i uvjeti osiguravateljnog pokrića trebaju biti određeni na temelju tih mjera.

Članak 3.

Obvezno osiguranje vozila

Podložno članku 5., svaka država članica poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala da je građanskopravna odgovornost u pogledu upotrebe vozila koja se uobičajeno nalaze na njezinu području pokrivena osiguranjem.

Na temelju mjera iz prvog stavka određuje se opseg pokrivenosti i uvjeti pokrića.

Svaka država članica poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala da ugovor o osiguranju također pokriva:

- (a) u skladu sa zakonodavstvom koje je na snazi u drugim državama članicama, svaku štetu ili ozljedu prouzročenu na području tih država;
- (b) svaku štetu ili ozljedu koju pretrpe državljani država članica na putu koji izravno povezuje dva područja na kojima je na snazi Ugovor ako ne postoji nacionalni ured za osiguranje odgovoran za područje koje se prelazi; u tom se slučaju šteta ili ozljeda pokrivaju u skladu s nacionalnim pravom o obveznom osiguranju koje je na snazi u državi članici na čijem se području vozilo uobičajeno nalazi.

Osiguranje iz prvog stavka obvezno pokriva i oštećenje stvari i tjelesne ozljede.

Članak 5.

Odstupanje od obveze u pogledu obveznog osiguranja vozila [orig. str. 6.]

1. Država članica može odstupiti od članka 3. u pogledu određenih fizičkih ili pravnih osoba, javnih ili privatnih; popis tih osoba sastavlja dotična država i dostavlja ga drugim državama članicama i Komisiji.

Država članica koja tako odstupa poduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurala isplatu naknade štete za svaku štetu ili ozljedu koju na njezinu području ili na području drugih država članica prouzroče vozila koja pripadaju takvim osobama.

Ona posebno određuje instituciju ili tijelo u zemlji u kojoj se dogodi šteta ili ozljeda odgovorno za isplatu naknade štete oštećenim osobama u skladu sa zakonima te države u slučajevima u kojima se ne primjenjuje članak 2. točka (a).

Ona dostavlja Komisiji popis osoba izuzetih iz obveznog osiguranja i institucija i tijela koja su odgovorna za naknadu štete.

Komisija objavljuje taj popis.

2. Država članica može odstupiti od članka 3. u pogledu određenih vrsta vozila ili određenih vozila koja imaju posebne pločice; popis takvih vrsta ili takvih vozila sastavlja dotična država i dostavlja ga drugim državama članicama i Komisiji.

Svaka država članica koja tako odstupa osigurava da se vozila iz prvog podstavka smatraju vozilima za koje nije ispunjena obveza osiguranja iz članka 3.

IV.1. Latvijsko pravo:

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums (Zakon o obveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti vlasnika motornih vozila u cestovnom prometu)

Članak 28. Troškovi povezani s uklanjanjem vozila ili njegovih dijelova su troškovi premještanja vozila ili njegovih dijelova s mjesta prometne nezgode na mjesto boravišta vlasnika ili ovlaštenog korisnika koji je upravljao vozilom u trenutku prometne nezgode, ili na mjesto popravka na području Republike Latvije. Ako **[orig. str. 7.]** zbog istrage u kaznenom postupku ili drugog razloga vozilo ili njegovi dijelovi moraju biti ostavljeni na parkiralištu, u naknadu štete uključuju se i troškovi premještanja vozila ili njegovih dijelova na odgovarajuće parkiralište i naknada za parkiranje.

V. Prikaz razloga zbog kojih sud koji upućuje zahtjev ima dvojbe u pogledu tumačenja određenih odredbi prava Unije kao i pojašnjenja veze koja prema mišljenju tog suda postoji između tih odredbi i nacionalnog zakonodavstva primjenjivog u glavnom postupku

V.1. Sud koji je uputio zahtjev u ovom predmetu dvoji u pogledu toga u kojem se opsegu člankom 3. Direktive *[omissis]* 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od država članica zahtijeva da osiguraju da se građanskopravna odgovornost u pogledu upotrebe motornih vozila pokrije osiguranjem. Treba li taj članak tumačiti na način da u okviru „svih odgovarajućih mjera” svaka država članica osiguranjem od građanskopravne odgovornosti treba pokriti ukupan opseg štete, uključujući troškove vuče vozila u matičnu zemlju i troškove parkiranja vozila, i je li stoga članak 28. latvijskog Zakona o obveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti vlasnika motornih vozila u cestovnom prometu protivan članku 3. Direktive *[omissis]* 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti.

V.2. U ovom predmetu mjerodavno je pravo određeno na temelju Konvencije o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama sklopljene u Haagu 4. svibnja 1971. prema kojoj je mjerodavno nacionalno pravo države u kojoj se dogodila nezgoda, odnosno, u ovom predmetu, pravo Republike Latvije.

Međutim, iako se predmet rješava na temelju odredbi latvijskog prava, važno je uzeti u obzir relevantne odredbe prava Unije.

- V.3.** Člankom 3. Direktive 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. od država se članica zahtijeva da u svoje **[orig. str. 8.]** nacionalne pravne sustave uvedu opću obvezu osiguranja vozila. Međutim, ne navodi se u kojem opsegu svaka država članica treba osigurati da građanskopravna odgovornost u pogledu upotrebe motornih vozila bude pokrivena osiguranjem. U članku 3. [drugom stavku] samo se navodi da se na temelju mjera („odgovarajućih mjera”) iz prvog stavka određuje opseg pokrivenosti odgovornosti i uvjeti pokrića.
- V.4.** U sudskoj praksi Suda (vidjeti presudu Suda od 11. srpnja 2013. u predmetu C-409/11 www.curia.europa.eu) često se isticalo da prilikom tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo formulaciju te odredbe, nego i kontekst u kojemu se nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio. Stoga, s naglaskom na općenitost teksta članka 3. Direktive 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, opseg obveze država članica treba tumačiti s obzirom na kontekst i ciljeve te odredbe.
- V.5.** Poteškoće u tumačenju i dvojbe povećavaju se uporabom pojma „odgovarajuće mjere” u članku 3. Direktive koji se s obzirom na općenito značenje može različito tumačiti. Pritom je važna terminologija koja se koristi u tekstovima Direktive na jezicima država članica. Naime, u engleskom se tekstu navodi: „Each Member State must take all appropriate measures to ensure that civil liability in respect of the use of vehicles normally based in its territory is covered by insurance.” Stoga se čini da sadržaj Direktive u engleskoj verziji ima mnogo odlučniju konotaciju pojma „all appropriate measures”. Članak 3. Direktive u francuskoj verziji pak ukazuje na uporabu još odlučnijeg pojma jer glasi: „Chaque État membre prend toutes les mesures appropriées, sous réserve de l’application de l’article 5, pour que la responsabilité civile relative à la circulation des véhicules ayant leur stationnement habituel sur son territoire soit couverte par une assurance”. Stoga se čini da u francuskoj verziji pojam „toutes les mesures appropriées” upućuje na potrebu da se utvrdi koje su mjere dovoljne za ostvarivanje cilja Direktive i načela potpune naknade štete, a država članica trebala bi poduzeti sve potrebne mjere. U kontekstu paralelnih verzija, poljska verzija sadržava najmanje odlučan nalog za postupanje, a u poljskom pravu sudska praksa redovnih sudova i Vrhovnog suda **[orig. str. 9.]** proširuje opseg odgovornosti osiguravajućih društava.
- V.6.** U uvodnoj izjavi 2. Direktive [omissis] 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća naglašava važnost uređenja i navodi se da je ključni cilj djelovanja Zajednice jačanje i konsolidacija unutarnjeg tržišta u području obveznog osiguranja motornih vozila. Stoga se, prema mišljenju suda koji ja uputio zahtjev, nacionalnim propisima država članica mora osigurati da se sa žrtvama nesretnog događaja postupa na sličan način, neovisno o mjestu

unutar Europske unije u kojem se dogodio nesretni događaj. Naime, čini se da je namjera europskog zakonodavca ojačati slobodno kretanje vozila i osoba, što bi išlo u prilog tumačenju odredbi Unije kojim bi se državama članicama naložila obveza da uredе osiguranje od građanskopravne odgovornosti za štetu u ukupnom opsegu, odnosno uključujući troškove vuče u žrtvinu matičnu zemlju.

- V.7.** U državama članicama poput Republike Poljske ističe se da se ostvarivanje obveze osiguravatelja u pogledu naknade štete mora provoditi u skladu s načelom potpune naknade štete. Stoga žrtva, u skladu s ustaljenim stajalištem u poljskoj sudskoj praksi i pravnoj teoriji, ima pravo zahtijevati naknadu štete od osiguravatelja koja će uključivati sve gubitke koje je pretrpjela zbog štetnog događaja, kao i sve koristi koje bi stekla da se štetni događaj nije dogodio.
- V.8.** Sud koji je uputio zahtjev smatra da, u skladu s člankom 3. [četvrtim stavkom] Direktive [omissis] 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, osiguranje od građanskopravne odgovornosti obvezno pokriva i imovinsku štetu i tjelesne ozljede. Nedvojbeno je da troškovi vuče i potrebnog parkiranja koje je snosila žrtva predstavljaju imovinsku štetu nastalu zbog štetnog događaja. Stoga se čini da nema dvojbe u pogledu uvjeta uzročne veze. Sudski spor trenutačno je ograničen na tumačenje zakonskih odredbi. Iz prethodno navedenog stoga se može zaključiti da doslovno tumačenje članka 28. latvijskog Zakona [omissis] možda nije u skladu s tekstom i ciljem članka 3. [četvrtog stavka] Direktive jer može dovesti do situacije u kojoj osiguranje od građanskopravne odgovornosti ne pokriva imovinsku štetu nastalu zbog štetnog događaja. Prije upućivanja prethodnog pitanja, sud koji je uputio zahtjev razmotrio je i dostupne informacije o sudskoj praksi latvijskih sudova i tumačenju. U tu su svrhu od latvijskog ministarstva pravosuđa zatražene informacije o tumačenju i stručno mišljenje [omissis] G.L.-a od 7. lipnja 2019. kojim se potvrđuje usko tumačenje članka 28. latvijskog Zakona [omissis].
- V.9.** U prilog tomu da u okviru „svih odgovarajućih mjera” država članica treba osiguranjem od građanskopravne odgovornosti pokriti i štetu u pogledu troškova vuče u matičnu zemlju i troškova potrebnog parkiranja ide i tekst članka 5. Direktive [omissis] 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kojim se predviđaju odstupanja od obveze osiguranja vozila u pogledu određene fizičke ili pravne osobe. Međutim, čak i u tom slučaju država članica treba poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurala isplatu naknade štete za svaku štetu ili ozljedu koju na njezinu području ili na području drugih država članica prouzroče vozila koja pripadaju takvim osobama.
- V.10.** Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ta razmatranja mogu dovesti do zaključka da tumačenje članka 28. latvijskog Zakona u dijelu u kojem ograničava odgovornost osiguravajućeg društva može dovesti do učinaka koji nisu u skladu s ciljevima Direktive [omissis] 2009/103/EZ Europskog

parlamenta i Vijeća. Naime, to bi značilo da je žrtva sa sjedištem u drugoj državi članici lišena mogućnosti dobivanja naknade štete za svaku štetu u obliku troškova vuče do svojeg sjedišta i troškova potrebnog parkiranja vozila na području druge države članice. Rješavanje navedenog pitanja potrebno je za donošenje odluke u sporu koji se vodi pred sudom koji je uputio zahtjev i uvjet je za osnovanost daljnjeg postupanja u predmetu.

RADNI DOKUMENT